

2-SINFDA KO'PAYTIRISH AMALLARINI O'RGATISH METODIKASI

Begmatov G'ulom Ismoilovich

G'allaorol tumani 76-maktab

boshlang'ich ta'lim fan o'qituvchisi

Annotatsiya

Mazkur maqolada 2-sinf o'quvchilariga ko'paytirish amalini o'rgatishning nazariy asoslari, didaktik tamoyillari va samarali metodik usullari tahlil qilingan. Ko'paytirish amalining takroriy qo'shish asosida shakllantirilishi, ko'rgazmali vositalar hamda interaktiv metodlardan foydalanishning pedagogik ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, ko'paytirish jadvalini o'rgatish bosqichlari, o'quvchilarning hisoblash malakalarini rivojlantirish, xatolar ustida ishlash va amaliy masalalar orqali bilimlarni mustahkamlash usullari ilmiy asosda bayon etilgan.

Kalit so'zlar: boshlang'ich ta'lim, matematika, ko'paytirish amali, metodika, ko'rgazmalilik, interaktiv metodlar, didaktik tamoyillar.

Аннотация

В данной статье рассматриваются теоретические основы и методические подходы к обучению операции умножения учащихся 2 класса. Освещаются принципы формирования умножения на основе повторяющегося сложения, значение наглядных средств и интерактивных методов. Также анализируются этапы изучения таблицы умножения, развитие вычислительных навыков, работа над ошибками и закрепление знаний через практические задачи.

Ключевые слова: начальное образование, математика, умножение, методика, наглядность, интерактивные методы.

Abstract

This article analyzes the theoretical foundations and methodological approaches to teaching multiplication to second-grade students. The study highlights the formation of multiplication based on repeated addition, the importance of visual aids and interactive methods, as well as stages of teaching multiplication tables. It also discusses developing computational skills, correcting errors, and reinforcing knowledge through practical tasks.

Keywords: primary education, mathematics, multiplication, methodology, visualization, interactive methods.

Kirish

Boshlang'ich ta'lim tizimida matematika fanini o'qitish o'quvchilarda mantiqiy tafakkur, analitik fikrlash va hisoblash ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim o'rin tutadi. Ayniqsa, 2-sinfda ko'paytirish amalini o'rgatish arifmetik amallar tizimining muhim bosqichi bo'lib, keyingi matematik bilimlarni egallash uchun asos yaratadi.

Asosiy qism

Ko'paytirish amalining nazariy asoslari

Ko'paytirish amali dastlab takroriy qo'shish asosida tushuntiriladi. Masalan: $4 \times 3 = 3 + 3 + 3 + 3$. Bu yondashuv orqali o'quvchilarda "necha marta" tushunchasi shakllanadi va amal mohiyati anglanadi.

Ko'rgazmalilik tamoyili

Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun abstrakt tushunchalarni o'zlashtirish qiyin bo'lganligi sababli ko'rgazmali vositalar muhim ahamiyat kasb etadi. Tayoqchalar, geometrik shakllar, rasmlar orqali ko'paytirish amali tushuntiriladi. Masalan, 3 qatorga 5 tadan olma joylashtirish orqali 3×5 ifodasi amaliy ko'rsatiladi.

Ko'paytirish jadvalini o'rgatish bosqichlari

Ko'paytirish jadvali bosqichma-bosqich o'rgatiladi:

- Avval 2, 3, 4 ga ko'paytirish
- Keyin 5, 6, 7, 8, 9 ga ko'paytirish

Har bir bosqichda oldingi bilimlarga tayangan holda yangi bilimlar shakllantiriladi.

Mantiqiy yondashuvni shakllantirish

Ko'paytirish jadvalini faqat yodlash emas, balki tushunish muhim. Masalan: $6 \times 4 = 5 \times 4 + 4$. Bu usul o'quvchilarning analitik fikrlashini rivojlantiradi.

Interaktiv metodlardan foydalanish

Quyidagi metodlar samarali hisoblanadi:

- didaktik o'yinlar
- "Zanjirli hisob" usuli
- tezkor savol-javob
- kartochkalar bilan ishlash

Bu metodlar o'quvchilarning darsga qiziqishini oshiradi va faolligini ta'minlaydi.

Guruhli ishlashning ahamiyati

Guruhli topshiriqlar orqali o'quvchilar:

- hamkorlikda ishlashni o'rganadi
- o'z fikrini himoya qiladi
- matematik tafakkuri rivojlanadi

Amaliy masalalar orqali mustahkamlash

Hayotiy masalalar orqali bilim mustahkamlanadi:
Masalan: “Har bir savatda 8 tadan olma bor. 5 ta savatda nechta olma bor?”
Bu o‘quvchilarda matematikaning amaliy ahamiyatini anglashga yordam beradi.

Xatolar ustida ishlash

Ko‘p uchraydigan xatolar:

- qo‘shish va ko‘paytirishni chalkashtirish
- jadvalni noto‘g‘ri yodlash

Shu sababli muntazam nazorat va mustahkamlash zarur.

Baholash mezonlari

Baholashda quyidagilar inobatga olinadi:

- natija
- fikrlash jarayoni
- tahlil qilish qobiliyati

Xulosa

2-sinfda ko‘paytirish amallarini o‘rgatish tizimli, izchil va ko‘rgazmali asosda olib borilishi lozim. Interaktiv metodlardan foydalanish o‘quvchilarning bilimini mustahkamlab, ularning matematik tafakkurini rivojlantiradi. Ko‘paytirishni ongli o‘zlashtirish keyingi bosqichlar uchun muhim poydevor hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi. Boshlang‘ich ta’lim DTS. – Toshkent, 2021.
2. Jumayev M.E. Boshlang‘ich sinflarda matematika o‘qitish metodikasi. – Toshkent, 2019.
3. To‘xtayev A. Boshlang‘ich matematika nazariyasi va metodikasi. – Toshkent, 2018.
4. Karimov R. Matematika darslarida innovatsion texnologiyalar. – Toshkent, 2020.
5. Saidahmedov N. Yangi pedagogik texnologiyalar. – Toshkent, 2019.
6. 2-sinf Matematika darsligi. – Toshkent, 2022.
7. Abduqodirov A. Interaktiv metodlar. – Toshkent, 2021.
8. Rahimov A. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar. – Toshkent, 2020.